

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio LXXVII. De vi & effectu enunciatarum & confessionis emanatae
ab Abbate in praedudicium sui Monasterii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

rescripti. quem sequitur Rota coram Bichio decis. 49. num. 5. unde utius est ejusmodi confessionibus exemptorum vim & fidem tollere ex eo, quod in materia præjudiciali Prælatus, Rector aut Capitulum Ecclesie sue vel Monasterio nocere non potest confitendo, uti pluribus decisionibus firmavimus supra post quest. 3. part. 1. & ple- nius habetur in cap. 2. ubi glossa in verb. conventum de testib. in 6. Et per Federic. de Senis conf. 143. num. 2. Anzel. conf. 245. num. 8. Rota decis. 334. num. 2. Et decis. 480. numer. 4. par. 1. recent. cujus conclusionis declarationes habentur apud Addent. ad Gregor. de- cis. 375. num. 11. & in puncto plenarie exemptionis fuit quandoque decisum, non po- tuisse Abbatem stante lite super situatione sui Monasterii, confitendo agnoscere il- lud ipsum esse in diocesi Episcopi situatum, ut apparet ex sequenti decisione.

DECISIO LXXVII.

De vi & effectu enunciatarum & confessionis ema- natae ab Abbate in præjudicium sui Monaste- rii.

ILLUSTRISS. SERAPHINO!

Lucen. seu nullius Jurisdictionis.

Est inter impres- sas Seraphini de- ciso 1278.

Luna 4. Majii 1598.

SUMMARIUM.

- 1. Episcopus habet intensionem funda- tam in loco existente intra terminos sua diocesis respectu jurisdictionis, pro qua venit manutenendus; decla- rata tamen, ut num. 5.
- 2. Enunciativa non probant, quando principaliter agitur de veritate enun- ciatæ.
- 3. Abbas non potest præjudicare Mona- sterio.
- 4. Abbas habens jurisdictionem quasi E- piscopalem, perinde habetur, ac si es- set extra diocesim Episcopi in omni- bus, Et per omnia.

Xx

Fuit

Fuit dubitatum, an Domino Episcopo Lucensi sit dandum mandatum de ma-
 nutenendo ad versus Abbatem & Monasterium de Samos in casibus, quod
 iure ex dispositione sacri Concilii Tridentini competunt Episcopis in excep-
 tos, qui habent suas Ecclesias, & loca in territorio, & intra fines diocesis Episcopi,
 veluti in convocatione Synodi, & visitatione Ecclesiarum parochialium, curamque
 Rectorum secularium, nec non eorum correctione in concernentibus curam sa-
 marum, nec non in infiltratione, & destitutione eorundem, & concessione licentiarum
 dimissorialium, ordinumque minorum collatione. Et in his omnibus preter-
 Episcopus se esse manutendum, ex quo Abbatia & Monasterium de Samos situm
 in suo territorio, & diocesi, & ex pluribus Confessionibus probantibus.
 Ideoque se habere iuris communis assistentiam, c. *Venerabilis* & c. *Xevodus* de re-
 hg. domib. & in Concil. Trid. cap. 2. sess. 24. contrarium tamen fuit pro magno parte
 conclusum, & precipua ratio fuit; quia adhuc pendet in decisa his super eo, in terri-
 torium, de quo agitur, sit intra fines diocesis Lucensis: ideoque fundamentum, quod
 fit pro parte Episcopi, esse adhuc incertum, & dubium, neque probari potest
 esse in diocesi Episcopi per enunciativas allegatas, tum quia emanantur a pro-
 curatoribus, & fuerunt per principales revocatae; tum etiam, quia enu-
 ciativa non probant, quando principaliter agitur de veritate enunciati, *Parisijs*
 94. num. 19. lib. 1. *Put. decis.* 381. num. 3. lib. 1. Neque obstat, quod ad sit etiam quor-
 dam enunciatio, quae emanavit ab Abbate, quia ipse non potuit praesumere Ma-
 nasterio, *Vitalis in Clem.* 1. num. 5. num. 57. de offic. Vicar. & existat decisio coram *de*
Blanchetto, in una Salamantina Vicaria; Neque obstat, quod Abbas sit Archidia-
 conus in Ecclesia Lucensi, quia coram S. D. N. tunc Rotae Auditore, coram illis-
 tissimo Cardinale Mantica fuit rejecta haec praesensio, cum ista dignitas fuerit ma-
 gis quidam honoratus acquisitus longe post existentiam Monasterii, & Abbatia
 dignitatis de Samos; quod etiam confirmari videtur ex concordia inita cum Epi-
 scopo Ovetense, in qua Episcopus facit Abbati de Samos scripturam libertatis, &
 concedit licentiam ad eundem quemcumque Episcopum voluerit pro Pontifice, Abbas,
 quae scriptura est antiquissima de tempore Aldephonsi Regis Hispaniarum, quem
 Imperatorem nominant anno 1150. neque etiam obstat, quod Abbas in Rotae ob-
 tinerit sententias super exemptione, quae videntur praesupponere, quod ipse esset in
 diocesi, quia tunc facile potuerunt errare Procuratores existimantes Abbatem in dio-
 cesi, ex eo quod Abbas erat intitulatus Archidiaconus in Ecclesia Lucensi, & tunc
 solum de exemptione agebatur, non autem an esset, vel non esset in diocesi, quem-
 admodum hodie de hac rependit controversia, & etiam verba sententiarum possunt
 recipere interpretationem, ut denotent libertatem a superioritate Episcopi, cum fue-
 rit datum mandatum de manutendo Abbate de exercendo jurisdictionem, & de
 viiando privatim ad Episcopum, facit etiam quod Abbas habet quasi Episcopalem
 jurisd-

Jurisdictionem, quae facit, ut ejus territorium perinde habeatur, ac si esset extra diocē-
sim Episcopi in omnibus, & per omnia, si est vera opinio Franc in c. 2. §. S. Paulo, num.
10. de consuet. in 6. ultra quod etiam ad sunt privilegia Eugenii 3. concessa Congrega-
tioni Cassinensi, quae postea fuerunt communicata Congregationi Vallisoletanae. ut
fuit resolutum in una Burgensi sancti Joannis, coram R. P. D. meo Oratio 20. Decembris
1596. quibus sic stantibus, cum decisio hujus articuli pendeat à negotio principali,
nempe, an Abbatia sit in diocēsi, vel extra diocēsim; placuit Dominis, ut prius de
veritate hujus articuli videatur, juxta decisionem Anconitanam bon. mem. D. Oradini
Moderni, de attent. par. 3. c. 2. q. 19. num. 4. Et fuit dictum coram R. P. D. Corduba, in
causa Syracensana Abbatis Jatus. 1. Decemb. 1597. Nec obstat assistentia juris commu-
nis, quia operatur, quando nihil adest in contrarium: verum hic multa turbant in-
tentionem Episcopi, & bene facit decisio in Urbinatensi jurisdictionis, coram R. P. D.
meo Gispio, & ita conclusum.

Ad Quæst. 32. Additio.

Exemptus litigans coram ordinario an jurare possit secundam suam intentio-
nem, & non illius cui juratur? hoc loco (spatiosus esset dicendi Campus de men-
talibus restrictionibus & amphibologicis locutionibus, quas Moderni Theo-
logia moralis scriptores tanto studio tueri & defendere laborarunt; alii quidem ex
justa causa, eadem licitas esse asserentes ut Navarr. in cap. humane aures. 22. quæst. 5.
in 2. qu. num. 12. Et in manuali cap. 12. numer. 14. Gregorius de Valent. Tom. 3. disput. 5.
quæst. 13. puncto 2. Azor. in situ. moral. Tomo 1. lib. 11. cap. 4. quæst. 5. Et alii apud Sanchez
lib. 3. in decal. cap. 6. num. 15. alii etiam sine causa, etiam non omnino licitas, tamen ne-
que culpam venialem excedere dicentes. Bonacin. tract. de legib. disp. 4. quæst. 1. punct.
12. num. 3. Filiuc. in quæst. moral. Tom. 2. tract. 25. cap. 11. numer. 331. Diana resol. moral.
par. 2. Tract. 1. Miscellan. resol. 25. Contraria sententia mentales restrictiones omni-
no rejiciens est D. Augustini lib. de mendacio cap. 3. Hieron. in epist. ad Ephes. cap. 4. Iste-
dori in 2. lib. sentent. cap. 31. relat. in cap. quacunque aru. 22. quæst. 5. Magistri in 3. sentent.
disp. 38. in 4. dub. S. Thom. 2. 2. qu. 110. art. 3. in corp. Et post alios Cajetani in 2. 2. quæst. 89.
ar. 7. ad 4. vers. ad hoc dicitur, Et vide plenissime Fagnan. in c. Falsidic. à n. 79. de crim. falsi,
& hæc posterior velut sana doctrina ab Ecclesia approbata, Prior rejecta & explosa
fuit, ut patet ex propositione 26. nuper à S. D. N. Innocentio XI. damnata, quæ sic
habet: si quis solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreationis causa,
sive